Jaarverslag 2023

Rekenkamer Medemblik - Opmeer

1. Van rekenkamercommissie naar rekenkamer

In 2023 hebben zich veel ontwikkelingen voorgedaan in de rekenkamer Medemblik-Opmeer. Op grond van de Wet Versterking Decentrale Rekenkamers, is het vanaf 2024 niet meer toegestaan om met een rekenkamercommissie te werken. Dit had tot gevolg, dat in 2023 gewerkt is aan de wording van een rekenkamer voor de gemeenten Medemblik en Opmeer. Na verschillende alternatieven verkend te hebben, is besloten om de nieuwe rekenkamer de structuur van een gemeenschappelijke regeling te geven. Deze structuur sluit namelijk het best aan op de werkwijze van de voormalige rekenkamercommissie, een werkwijze die goed beviel. Uiteindelijk is in december 2023 de gemeenschappelijke regeling ingesteld, zodat vanaf 1 januari 2024 de nieuwe rekenkamer Medemblik-Opmeer van start kon gaan. Op 21 december 2023 zijn alle drie de zittende leden van de rekenkamercommissie benoemd als lid van deze nieuwe rekenkamer.

Als gevolg van de bovengenoemde wetswijziging zijn de benoemingen in de rekenkamercommissie van wetswege vervallen en gelden vanaf 1 januari 2024 nieuwe termijnen voor de drie bovenstaande leden.

Lid	Datum aantreden	Datum einde huidige termijn	Eerste of tweede termijn
Ellie Potiek	24 mei 2020	23 mei 2024	eerste
Kees Zwakman	24 mei 2020	23 mei 2024	eerste
Irene Makelaar (voorzitter)	15 april 2021	14 april 2025	eerste

2. Onderzoeksactiviteiten

In de zomer werden de uitkomsten bekend van het DoeMee onderzoek naar de ondersteuning van gemeenteraadsleden. Deze uitkomsten zijn in de vorm van een raadsinformatiebrief gedeeld met de gemeenteraden van Medemblik en Opmeer.

In het tweede kwartaal van 2023 is gestart met een DoeMee onderzoek naar klachtafhandeling. Dit onderzoek is door Twijnstra Gudde onder regie van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR) uitgevoerd. In december 2023 heeft het Twijnstra-Gudde de resultaten van dit onderzoek bekend gemaakt. Deze zijn nadien in de vorm van een raadsinformatiebrief aangeboden aan de gemeenteraden van Medemblik en Opmeer.

In 2023 is voor beide gemeenten het onderzoek naar de huisvesting van arbeidsmigranten opgestart en afgerond. In december 2023 zijn de onderzoekrapportages aangeboden aan de beide griffies. De onderzoeksresultaten zijn in januari 2024 in beide gemeenten aan de raadsleden gepresenteerd.

3. Overige ontwikkelingen en activiteiten

Per 1 april 2023 is Rick Anderson aangetreden als nieuwe secretaris-onderzoeker. Hij heeft Jeroen van Oord opgevolgd.

Extern heeft de rekenkamer de nodige contacten onderhouden. Regelmatig worden bijeenkomsten voor rekenkamers georganiseerd, bijvoorbeeld voor de rekenkamers uit de regio Boven-IJ. De rekenkamer Medemblik-Opmeer participeert actief in dergelijke netwerken. Daarnaast participeert de secretaris-onderzoeker als docent in de leergang Rekenkameronderzoek van de Erasmus Universiteit.

4. financiële verantwoording 2023

Het beschikbare budget van de rekenkamer bedroeg in 2023 € 58.290,54. Artikel 8, tweede lid van de gelijkluidende verordening op de rekenkamercommissie 2021 van de gemeenten Medemblik en Opmeer bepaalt dat ten laste van het in het in lid 1 bedoelde budget de kosten worden gebracht van:

a. de vergoedingen aan de leden;
b. de ambtelijk secretaris;
c. interne onderzoeksmedewerkers;
d. externe deskundigen die eventueel door de rekenkamercommissie zijn ingeschakeld;
e. eventuele overige uitgaven die de commissie nodig acht voor de uitoefening van haar taak.

In onderstaand overzicht is aangegeven hoe het budget is aangewend.

Inkomsten			Uitgaven		
	Begroot 2023	Rekening 2023		Begroot 2023	Rekening 2023
Bijdrage gemeente Medemblik	45.464,00	45.464,00	Vergoeding leden	14.606,40	14.281,50
Bijdrage gemeente Opmeer	12.074,00	12.074,00	Vergoeding secretaris-onderzoeker	25.000,00	35.745,00
Batig saldo 2022	752,54	752,54	Onderzoek extern	17.934,14	1.000,00
			Abonnementen, cursus, overig	750	808,10
			Overschot		6.455,94
Totaal	58.290,54	58.290,54	Totaal	58.290,54	58.290,54

De rekenkamercommissie gaf in het jaar 2023 € 51.834,60 aan haar werkzaamheden uit. Ten opzichte van het beschikbare budget van € 58.290,54 was er daardoor een overschot van € 6.455,94.

Te zien is, dat de vergoeding voor de secretaris-onderzoeker hoger en de kosten voor externe onderzoekscapaciteit lager zijn dan begroot. De reden hiervoor is, dat de onderzoeken in 2023 volledig zijn uitgevoerd door de secretaris-onderzoeker en dat geen gebruik is gemaakt van externe onderzoekscapaciteit (met uitzondering van het DoeMee onderzoek). Daarnaast heeft in 2023 een personele wisseling plaatsgevonden van de secretaris-onderzoeker, hetgeen eveneens tot extra kosten heeft geleid.

Jaarplan 2024 (inclusief begroting 2024)

Rekenkamer Medemblik - Opmeer

1. Algemeen

Vanaf 1 januari 2024 is de nieuwe rekenkamer van start gegaan onder een gemeenschappelijke regeling, die in december 2023 door de gemeenteraden is vastgesteld. De leden van de voormalige rekenkamercommissie zijn in december 2023 alle drie benoemd als lid van deze nieuwe rekenkamer.

Er zijn verder de volgende personele wijzigingen:

- Rekenkamerlid Ellie Potiek heeft aangegeven haar functie als lid van de rekenkamer in 2024 te willen beëindigen na het eerste kwartaal. De gemeenteraden van Medemblik en Opmeer zullen in 2024 de werving van een nieuw lid van de rekenkamer opstarten.

- Per 1 april 2024 heeft de huidige secretaris-onderzoeker Rick Anderson zijn werkzaamheden beëindigd. De rekenkamer heeft in het eerste kwartaal van 2024 een nieuwe secretaris-onderzoeker geworven. Op 1 april volgde Guido Brummelkamp Rick Anderson op.

2. Contact met gemeenteraden, ambtelijke organisaties en andere rekenkamers

Een goed contact met de gemeenteraad, het college, maar zeker ook de ambtelijke organisatie van beide gemeenten, is noodzakelijk om goed onderzoek uit te kunnen voeren. Daartoe voert de rekenkamer regelmatig gesprekken met raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Deze contacten worden als bijzonder nuttig en prettig ervaren en de rekenkamer zal deze werkwijze dan ook graag continueren in 2024.

Naast het uitvoeren van onderzoek, verricht de rekenkamer ook andere activiteiten. Zo participeert de rekenkamer in de kring van rekenkamers die ten Noorden van Amsterdam zijn gelokaliseerd (Boven-IJ) en wordt regelmatig deelgenomen aan activiteiten van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

3. Inventarisatie van suggesties voor onderzoek

Op de groslijst stonden in 2023 de onderwerpen subsidieverstrekking, sociaal domein en inclusie. Later is daar de kwaliteit van raadsvoorstellen aan toegevoegd. De rekenkamer heeft in januari 2024 met beide gemeenteraden een gesprek gevoerd. Dit gesprek heeft als input voor dit jaarplan gediend. Tijdens deze gesprekken zijn enkele onderzoeksonderwerpen aangedragen door de raadsleden.

Vanuit Opmeer zijn de volgende onderwerpen aangedragen:

- Impactanalyse bezuinigingen en decentralisatie Jeugdzorg.
- Zorgfraude.
- GGid debacle
- Kwaliteit beantwoording raadsvragen.

- Externe inhuur.

Vanuit Medemblik zijn de volgende onderwerpen aangedragen:
- Inrichting openbare ruimte in relatie tot klimaatverandering/adaptie.
- Inclusie en subsidieverstrekking.
- Sociaal domein, met een focus op de inkoopfunctie.
- Gronduitgifte in relatie tot sociale huur.

De verwerking van de onderzoeksideeën heeft vanwege de wisseling van secretaris-onderzoeker enige vertraging opgelopen. Inmiddels zijn vier ideeën uitgewerkt (zie volgende paragraaf) en staat één daarvan op de planning om uitgevoerd te worden.

4. Vier mogelijke onderzoeken

De rekenkamer heeft de onderzoeksonderwerpen besproken en gewogen en gaat de volgende vier onderwerpen nader verkennen. De rekenkamer zal in ieder geval met één onderzoek starten dat nog dit jaar wordt afgerond (het betreft een onderzoek naar externe inhuur). Daarnaast wil de rekenkamer met een tweede onderzoek nog dit jaar een start maken. Hieronder wordt beschreven hoe daarvoor tot een keuze wordt gekomen.

A. Externe inhuur

Dit onderwerp is naar voren gebracht in een vergadering van de Gemeenteraad van Opmeer. Veel gemeenten vullen hun vaste formatie aan met mensen die zij van buiten inhuren. Het idee bestaat dat dit steeds vaker gebeurt. In welke mate Opmeer en Medemblik externe krachten inhuren is niet duidelijk.

Met een onderzoek moet duidelijk worden in welke mate de gemeenten Opmeer en Medemblik externe inhuren, ten behoeve van welke taken zij dat doen, en waarom? Ook moet duidelijk worden welk beleid de gemeenten hebben met betrekking tot inhuur en of richtlijnen en inkoopprocedures daarbij worden gevolgd. Ten slotte moet duidelijk worden in hoeverre inhuur leidt tot voordelen (doeltreffendheid en doelmatigheid) of juist niet.

De rekenkamer voert in de eerste helft van 2024 een verkenning uit naar dit onderwerp om vóór de zomer met een onderzoeksplan te komen, dat vervolgens in de zomer en het najaar uitgevoerd kan worden. Met de verkenning moet duidelijk worden in welke mate Medemblik en Opmeer extern inhuren en op welke terreinen zij dat doen. Op basis van die informatie wordt het onderzoek verder afgebakend en zullen de onderzoeksvragen worden geformuleerd. Ook wordt gesproken met de Rotterdamse rekenkamer die in 2019 al een onderzoek uitvoerde naar externe inhuur.

B. Jeugdzorg

Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor adequate voorzieningen voor kinderen en gezinnen met een hulp- of zorgbehoefte. Concreet gaat het onder andere om de volgende voorzieningen: ambulante hulp, daghulp, jeugd-ggz, jeugdhulp in verband met een beperking (zoals begeleiding, persoonlijke verzorging en verblijf), pleegzorg en gesloten jeugdhulp.
Voor de uitvoering van deze jeugdzorg/-hulp maken de gemeenten gebruik van externe zorgaanbieders. De zorg wordt daar extern ingekocht. Medemblik en Opmeer doen deze inkoop samen met andere gemeenten uit de regio Westfriesland. De betreffende gemeenten (Hoorn, Koggenland, Opmeer, Medemblik, Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland) hebben daarvoor een inkoop- en contractmanagementteam opgezet met de naam 'Zorg in de regio Westfriesland'.

Vanuit de Gemeenteraad van Medemblik is een signaal binnengekomen dat de praktijk jeugdzorg complex is en dat het voor hulpzoekers zeer lastig kan zijn de juiste weg te vinden in een veelheid van regels en aanbieders. Verder zou de zorg te leiden hebben van hoge administratieve lasten. Het signaal is geïllustreerd met een indringende klacht van een inwoner die bij een raadslid is binnengekomen.

Naar aanleiding van het signaal heeft de Rekenkamer het voornemen een onderzoek uit te voeren naar de jeugdzorg. Omdat deze jeugdzorg regionaal wordt ingekocht, wil zij daarbij samenwerken met de rekenkamers van de gemeente die verenigd zijn in inkooporganisatie 'Zorg in de regio Westfriesland'. Vóór de zomer van 2024 wil de rekenkamer in overleg gaan met de andere rekenkamers uit de regio om hun behoeften aan het onderzoek te peilen.

C. Gronduitgifte in relatie tot sociale huur

Dit onderwerp is genoemd tijdens een vergadering van de Gemeenteraad van Medemblik. Hierin zijn zorgen geuit over grondspeculanten. Het zijn partijen die grond opkopen met de verwachting dat de gemeente die grond op termijn nodig heeft om woningen te realiseren. Degene die dit onderwerp inbracht vraagt zich af of de gemeente wel goed oplet in situaties waarin bestemmingsplannen worden gewijzigd.

Een eerste oriëntatie leert dat er misstanden zijn. Zo zijn er partijen die rond woonkernen landbouwgrond opkopen, deze grond opdelen in kleinere kavels om deze vervolgens door te verkopen aan particulieren met de suggestie dat het bestemmingplan gewijzigd zal worden. Deze misstanden hebben afgelopen zomer al tot een kamerdebat geleid waarbij de suggestie werd gedaan om het splitsen van percelen aan banden te leggen.

Toch moet dit onderwerp nog nader bekeken worden. Eerst moet duidelijk worden op welke manier de gemeenten Opmeer en Medemblik een verantwoordelijkheid hebben. Het is weliswaar duidelijk dat het wijzigen van een bestemmingsplan kan leiden tot forse waardeveranderingen van grond. Het is alleen de vraag of de gemeenten hierbij zelf benadeeld kunnen worden of bijdragen aan het benadelen van andere partijen. De vraag is welke rol de gemeente kan spelen om ongewenste grondspeculatie tegen te gaan.

- Kopen de gemeenten Opmeer en Medemblik zelf grond, waarvan de prijs door speculatie te ver is opgedreven?
- Welke verantwoordelijkheid hebben gemeenten op grondspeculatie tegen te gaan/te beperken?
- Hebben de gemeente een zorgplicht ten opzichte van mensen/partijen die slachtoffer dreigen te worden van grondspeculatie?

De rekenkamer gaat aan de hand van deze drie vragen een verkenning uitvoeren, onder andere door te spreken met specialisten op het gebied van bestemmingsplannen en grondspeculatie. Aan de hand van de verkenning in de loop van 2024 bepaald of er een onderzoek op dit terrein wordt uitgevoerd.

D. Klimaatadaptatie

Dit onderwerp is naar voren gebracht in een vergadering van de Gemeenteraad van Medemblik. Gemeenten hebben een rol te spelen in het tegengaan van klimaatverandering en het aanpassen van de leefomgeving om negatieve gevolgen van klimaatverandering te verzachten of te voorkomen. Deze rol is niet vrijblijvend: deze is wettelijk vastgelegd en gemeenten hebben zich gecommitteerd aan een 'klimaatbestendig en waterrobuust' Nederland in 2050, via het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Dat betekent dat gemeenten hun inwoners en bedrijven moeten helpen zich aan te passen aan het veranderende klimaat en de door hen beleefde problemen in de openbare ruimte aan te pakken.

In 2024 wil de rekenkamer zich oriënteren op een onderzoek naar hoe de gemeenten Medemblik en Opmeer deze opgave opvatten, welke initiatieven zij nemen en in hoeverre het hen lukt daarin bewoners en bedrijven mee te krijgen. Aan de hand van deze oriëntatie wil de rekenkamer in de loop van 2024 bepalen of er een onderzoek op dit terrein wordt uitgevoerd.

5. Begroting 2024 rekenkamer Medemblik-Opmeer

Uitgangspunten:

- De inkomsten zijn gebaseerd op € 1,33 per inwoner. Opmeer telt begin 2023 12.180 inwoner. Medemblik telt begin 2023 46.031 inwoners (AlleCijfers.nl).
- De vergoeding voor de leden van de rekenkamer is gebaseerd op de verordening, die in december 2023 is vastgesteld.
- De secretaris-onderzoeker houdt hetzelfde uurtarief (€ 85 per uur), maar het budget stijgt met 34%. Er zullen dus in 2024 meer uren ingezet kunnen worden door de secretaris-onderzoeker. Dit zal tevens nodig zijn omdat de huidige secretaris-onderzoeker zijn werkzaamheden vanaf 1 april 2024 zal overdragen aan een nieuwe secretaris-onderzoeker. Voor het inwerken van een nieuwe secretaris-onderzoeker, zullen enige uren extra nodig zijn.

- Het budget voor extern onderzoek wordt eveneens opwaarts bijgesteld, zodat meer gebruik kan worden gemaakt van externe onderzoekscapaciteit en rekening wordt gehouden met het feit dat de tarieven voor externe onderzoekscapaciteit de afgelopen jaren gestegen zijn.

Begroting 2024

Inkomsten			Uitgaven		
	Rekening 2023	Begroting 2024		Rekening 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente Medemblik	45.464,00	61.221,23	Vergoeding leden	14.281,50	15.000,00
Bijdrage gemeente Opmeer	12.074,00	16.199,40	Vergoeding secretaris-onderzoeker	35.745,00	33.400,00
Batig saldo 2022	752,54		Onderzoek extern	1.000	25.000,00
			Abonnementen, cursus, overig	808,10	4.000,00
			Overschot	6.455,94	
Totaal	58.290,54	77.420,63	Totaal	58.290,54	77.400,00

Contact
Informatie over de rekenkamercommissie is te vinden via de websites van de gemeenten Medemblik en Opmeer via onderstaande link:

Rekenkamer Medemblik-Opmeer

Contactgegevens:
Guido Brummelkamp, secretaris
Secretaris-onderzoeker rekenkamer Medemblik-Opmeer
guido.brummelkamp@rekenkamermedemblik.nl